

УДК 556:336.1

Колежнюк Т.В., аспірант (Національний університет водного господарства та природокористування, м.Рівне)

АНАЛІЗ БЮДЖЕТНОГО ФІНАСУВАННЯ ВОДОГОСПОДАРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ РІВНЕНСЬКОГО ОБЛВОДГОСПУ

У статті розглянуто класифікацію видатків, досліджено і проаналізовано використання бюджетних коштів. Виявлено недоліки фінансування та запропоновано шляхи для ефективної роботи водогосподарських організацій.

Classification of charges is considered in the article, the use of budgetary facilities is analyzed. The lacks of financing are found out and ways for effective work of aquicultural organizations are offered.

Водні ресурси являють собою загальнонародну власність, саме тому утримання водного господарства віднесене на видатки бюджету. Нажаль доходи і видатки за цим напрямом не врівноважені – видатки набагато вищі за доходи. Впродовж останніх 15 років спостерігається тенденція до скорочення бюджетних асигнувань на розвиток водного господарства, що і є однією з причин нинішньої екологічної кризи.

Питанням фінансування та використання коштів направлених на здійснення господарської діяльності підвідомчих органів водного господарства приділяється значна увага. Досліджувана проблема розглядається у працях Т.П. Галушкіної, С.І. Доргунцова, Е.А. Зіня, Н.Е. Ковшун, Т.В. Кузнецової, В.І. Павлова, М.А. Хвесика, А.В. Яцика та інших.

Мета статті – проаналізувати фінансування водогосподарських організацій.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні завдання: вивчити і дослідити структуру видатків облводгоспу; провести аналіз використання коштів виділених державним бюджетом на здійснення господарської діяльності за останні п'ять років в Рівненській області; виявити недоліки фінансування.

Рівненське обласне управління меліорації і водного господарства (облводгосп) є спеціально уповноваженим територіальним органом Державного комітету України по водному господарству у сфері управління водними ресурсами та здійснення державної політики щодо меліорації земель [6].

Поверхневі водні об'єкти Рівненської області: кількість великих річок (площа водозбору понад 50 тис. км²) – 1(Прип'ять); кількість середніх річок (площа водозбору від 2 до 50 тис. км²) – 6 (Горинь, Случ, Стир, Іква, Ствига, Льва); кількість малих річок (площа водозбору до 2 тис. км²) – 164; основ-

ний напрямок течії річок – з півдня на північ, р. Прип'ять – з заходу на схід; кількість річок міжобласного та міждержавного значення – 18; найбільші притоки р. Прип'ять – р. Горинь та р. Стир.; кількість водосховищ – 12; загальна площа водного дзеркала – 3298,0 га; загальний об'єм, повний – 51,0 млн. м³; загальний об'єм, корисний – 41,7 млн. м³; найбільші водосховища – Хрінницьке на р. Стир, Млинівське на р. Іква; кількість ставків – 642; загальна площа водного дзеркала – 7072,2 га; загальний об'єм – 78,8 млн. м³; кількість озер – 53; загальна площа водного дзеркала – 2660,0 га; найбільші озера – Нобель та Біле.

Фінансування водогосподарських організацій Рівненської області здійснюється за трьома кодами програмної класифікації видатків (КПКВ):

- 5001050 – експлуатація загальнодержавних міжгосподарських меліоративних систем;

- 5001060 – ведення державного моніторингу поверхневих вод, водного кадастру, паспортизація, управління водними ресурсами (на даний час не фінансується);

- 5001070 – захист від шкідливої дії вод сільських населених пунктів та сільськогосподарських угідь.

Базовою програмою є КПКВ 5001050 – експлуатація загальнодержавних міжгосподарських меліоративних систем, який включає в себе як фінансування з державного бюджету (загальний фонд), так і кошти від надання платних послуг, що надаються водогосподарськими організаціями (спеціальний фонд).

Для того, щоб вірно розуміти призначення видатків, їх економічної ролі, особливостей та інших ознак необхідно їх досліджувати за допомогою певної класифікації. Тому всі видатки класифікуються за різними ознаками.

Метою будь-якої класифікації є допомога керівнику підприємства прийняти правильне раціонально обгрунтоване рішення. У класифікації витрат знаходять своє відображення всі сторони діяльності підприємства, оскільки ступінь технічного оснащення, засвоєння технологічних процесів, рівень організації виробництва і праці, використання виробничої потужності, економія використання матеріальних і трудових ресурсів та інші умови і фактори характеризують господарську діяльність підприємства.

Видатки облводгоспу до 1.01.2010р. класифікувались відповідно наказу Державного Казначейства України від 08.12.06р. № 330 „Про затвердження змін до Роз'яснень щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету” (з 1.01.2010р. введено в дію новий класифікатор на підставі Наказу Державного казначейства N 482 від 10.11.2008р.) [2].

Відповідно наказу Державного комітету України по водному господарству від 20.12.2001р, №277 видатки за КПКВ 5001050 поділяються, згідно „Звіту про використання коштів на експлуатацію державних меліоративних

систем та інших водогосподарських об'єктів" (Форма 2-В) на поточні і капітальні.

Поточні видатки включають експлуатаційні витрати і експлуатаційні витрати на поточний ремонт і електроенергію.

До *експлуатаційних витрат* відносять:

видатки на оплату праці (код економічної класифікації видатків 1111– заробітна плата) включають – заробітну плату за встановленими окладами, ставками або розцінками всіх штатних працівників; надбавку за вислугу років; доплату за ранг; оплату праці за трудовими договорами; надбавки та доплати обов'язкового характеру (оплата нічних змін, позаурочних годин, за наукову ступінь, за використання в роботі знання іноземних мов тощо); надбавки, що носять стимулюючий характер; премії (всі види преміальних виплат у грошовій та/або матеріальній формі); матеріальну допомогу, в тому числі у разі нещасного випадку, хвороби, оздоровлення та в інших випадках за рішенням адміністрації установи відповідно до чинного законодавства;

видатки на відрядження (КЕКВ 1140) – відносяться видатки на оплату проїзду, добових, квартирних під час службових відряджень; оплату підйомних, проїзду, добових при переміщенні працівників; відряджень на курси і в навчальні заклади на сесії, семінари, наради і конференції, тобто всі видатки на відрядження, що сплачуються за рахунок бюджетних коштів у випадках передбачених чинним законодавством України;

утримання транспортних засобів (КЕКВ 1135);

предмети, матеріали, обладнання, інвентар (КЕКВ 1131):

1. Придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю, включаючи канцелярське, креслярське, письмове приладдя, вітальні листівки без марок; придбання та виготовлення бухгалтерських, статистичних та інших бланків, відомостей, свідоцтв, медалей, нагрудних знаків, грамот, печаток та штампів, посвідчень, іншої документації.

2. Придбання або передплата періодичних, довідкових, інформаційних видань, а також придбання підручників та книг (крім бібліотечних фондів).

3. Видатки на придбання матеріалів та інвентарю для господарських цілей.

4. Придбання меблів (столів, стільців, шаф, тумбочок тощо), жалюзі, ролетів, металевих ґрат, віконних та дверних блоків тощо;

5. Придбання витратних та інших матеріалів до комп'ютерної техніки.

6. Аптечки та їх поповнення;

медикаменти (КЕКВ 1132) – медикаменти та їх поповнення за наявності медичного кабінету;

продукти харчування (КЕКВ 1133) – спецхарчування осіб, які працюють у шкідливих умовах;

м'який інвентар та обмундирування (КЕКВ1134). До цієї категорії відносяться: спецодяг (незалежно від його вартості), захисний одяг, захисне та спеціальне взуття, штори та занавіски, килими та килимові доріжки, матраци;

послуги зв'язку (КЕКВ 1138) – послуги фіксованого телефонного (місцевого, міжміського, міжнародного) зв'язку, радіоточки; факсимільний зв'язок, електронну пошту; поштові відправлення, включаючи телеграми, листи, бандеролі; поштові послуги при переказах коштів; придбання поштових марок для відправлення службової кореспонденції, конвертів з марками та без марок, вітальних листівок з марками тощо. За цим кодом здійснюється і оплата установки телефонів, абонентних телеграфних апаратів, телефаксів. Видатки на придбання стартових пакетів, карток Інтернет, видатки на підключення мобільних телефонів, придбання "скетч-карт" для поповнення абонентського рахунку, підключення до мережі Інтернет (в частині, яка не вимагає придбання та встановлення телекомунікаційного обладнання), плата за послуги Інтернет-провайдерів за користування мережею Інтернет, плата за користування каналами зв'язку;

оплату комунальних послуг та енергоносіїв (КЕКВ 1160);

інші витрати (нарахування на заробітну плату – КЕКВ 1120, оренда – КЕКВ 1136, дослідження і розробки – КЕКВ 1170).

До експлуатаційних витрат на поточний ремонт і електроенергію входять:

поточні ремонти (КЕКВ 1137) – здійснюється поточний ремонт обладнання, окремих вузлів, меблів, техніки, інвентарю, будівель, споруд, приміщень та прибудинкової території, що оренднуються або знаходяться на балансі;

видатки, пов'язані з технічним обслуговуванням обладнання, технічним обслуговуванням телефонів, внутрішньої АТС, абонентних телеграфних апаратів, телефаксів, мобільних телефонів, комп'ютерної, розмножувальної, медичної та іншої техніки, а також технічне обслуговування систем пожежога-сіння, охоронної сигналізації тощо;

оплата запасних частин та витратних матеріалів для поточного ремонту вказаної техніки, які використовуються в процесі поточного ремонту або технічного обслуговування, якщо це передбачено угодою;

оплата електроенергії на виробничі потреби (КЕКВ 1163) – оплата електроенергії на роботу насосних станцій і інших виробничих потреб. До цієї категорії відносяться: оплата відповідно до укладених договорів послуг сторонніх організацій по проведенню ремонту приміщень, обладнання, механізмів; видатки, пов'язані з придбанням матеріалів для поточного ремонту, що здійснюється власними силами установи;

ПДВ по експлуатаційних витратах.

До капітальних витратків включають:

придбання обладнання і предметів довгострокового користування;

капітальне будівництво;

капітальний ремонт та реконструкція інших об'єктів;

реконструкцію та реставрацію, придбання програм для обчислювальної техніки.

Для здійснення подальшого аналізу згідно вищенаведеної класифікації дані фактичних видатків за 2005-2009рр. зводимо у таблиці.

Таблиця

Загальні видатки КПКВ 5001050 за 2005-2009рр.

Вид видатків	Роки				
	2005	2006	2007	2008	2009
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.
Поточні видатки	12217	14460	18398	22920	24465
I. Експлуатаційні витрати	11197	13222	17348	21583	23273
в т.ч. оплата праці	7228,4	8694,6	11411,1	14469,9	16251,7
видатки на відрядження	72,3	115,9	140,4	150,8	50,6
утримання транспортних засобів	895,1	939,9	1112,3	1162,1	700,8
Предмети, матеріали, обладнання, інвентар	33,9	41,0	92,1	87,0	100,7
Продукти харчування	2,3	3,0	4,6	3,3	0,7
М'який інвентар та обмундирування	22,0	11,7	39,2	44,6	20,6
Послуги зв'язку	50,8	56,2	82,0	89,7	54,0
Оплата комунальних послуг	60,4	79,9	125,5	175,3	188,9
Інші витрати	2831,5	3279,6	4340,3	5399,9	5904,7
II. Експлуатаційні витрати на поточний ремонт і електроенергію	1020	1239	1050	1337	1193
Поточні ремонти	279,1	297,8	327,7	325,6	167,2
Оплата електроенергії на виробничі потреби	740,4	940,8	720,9	1011,3	1025,0
ПДВ по експлуатаційних витратах	0,3	0,8	1,3	0,2	0,3
Капітальні видатки	50	116	118	64	50
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	50,4	115,8	68,4	64,3	49,9
Капітальний ремонт та реконструкція інших об'єктів			50,0		
РАЗОМ	12267	14576	18517	22984	24515

З кожним роком загальні видатки КПКВ 5001050 збільшуються, але на- жаль дуже малими темпами. За досліджуваний період загальні видатки з 12267 тис. грн. у 2005 році зросли вдвічі, до 24515 тис. грн. в 2009 році.

Зменшення видатків на утримання транспортних засобів в 2009 році обу- мовлено зниженням поставлених завдань з виконання ремонтно-доглядових робіт на міжгосподарській меліоративній мережі. Видатки на оплату електро- енергії на виробничі потреби залежать від метеорологічних умов, зокрема найбільшою мірою від проходження весняних паводків. Від цього залежить робота насосних станцій, призначенням яких є відведення надлишку води з осушувальних систем і недопущення підтоплення населених пунктів.

З вищенаведених даних проведено аналіз поточних і капітальних видат- ків (див. рис. 1).

Загальна частка капітальних видатків впродовж 2005-2009рр. не переви- щувала 1% і знаходилась на рівні 0,2-0,8%. Тому для подальшого аналізу не- обхідно оцінити структуру поточних видатків, питома вага яких впродовж даного періоду становила 99,2-99,8%. Розглянемо структуру поточних видат- ків у 2009 році (див.рис.2).

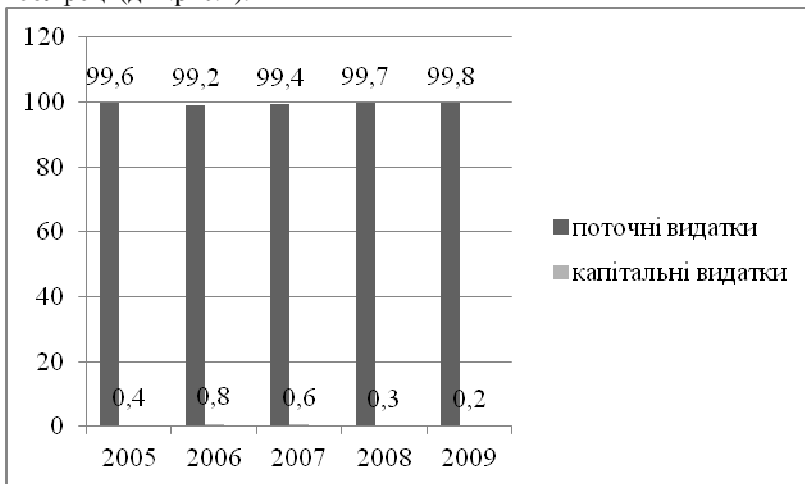

Рис. 1. Динаміка поточних і капітальних видатків КПКВ 5001050 за 2005-2009 рр.

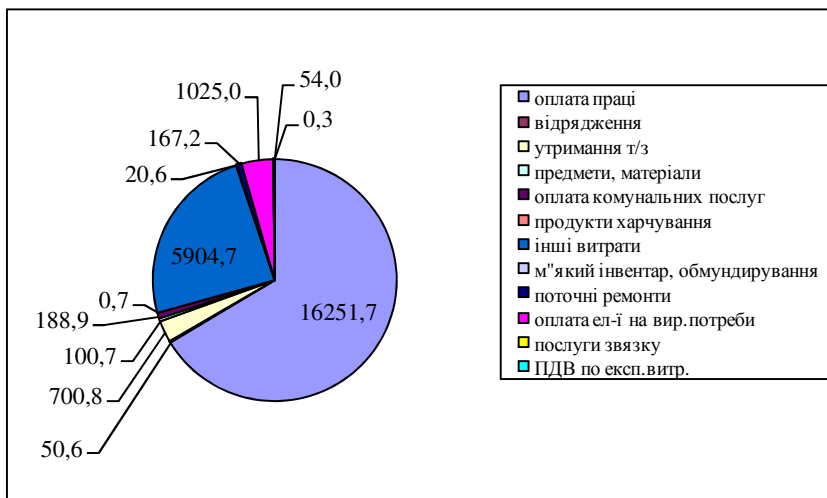

Рис. 2. Структура поточних видатків у 2009 році, тис. грн.

У 2009 році оплата праці та інші видатки становили загалом 90,4% до загальної суми видатків. З решти поточних видатків більшу частину мають видатки на оплату електроенергії на виробничі потреби 4,2% та видатки на утримання транспортних засобів 2,9% . І зовсім малу частину мають видатки на відрядження 0,2%, на м'який інвентар 0,1%, на послуги зв'язку 0,2, на предмети, матеріали, обладнання, інвентар 0,4%, на продукти харчування.

На основі проведених досліджень можна зробити висновки, що діяльність водогосподарських організацій не ефективна. Оскільки значні витрати припадають на оплату праці. Капітальні витрати зовсім малі, кошти на ремонти, придбання нового обладнання, на нове будівництво не виділяються державою.

Суттєвим заходом для покращення діяльності водогосподарських організацій є зменшення ручної праці та забезпечення організацій новою технікою та технологіями.

1. Водний кодекс України. Верховна Рада України. Закон від 06.06.1995 № 213/95-ВР
2. Про затвердження змін до Роз'яснень щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету. Наказ Міністерства фінансів України 08.12.2006р. № 330.
3. Водне господарство України: сучасний стан та перспективи розвитку / Дрогунцов С.І., Хвесик М.А., Головинський І.Л. та ін. – К.: РВПС України НАН України, 2002. – 56 с. України.
5. www.scwm.gov.ua – інтернет сайт Державного комітету України по водному господарству.
6. www.vodgosp.rovno.ua – інтернет сайт Рівненського облводгоспу.

Рецензент: к.е.н., професор Кушнір Н.Б. (НУВГП)